

1974 ЧЫЛДЫН АПРЕЛЬДИНҮЛҮҮНДЕ

Кызылдың № 3 автотранспорт бүдүрүлгөсүнүн ажил-ишчилери тоску беш чылдың шийтпирлерин үшкү чымын планымг оонаалдарын хуусаа бетинде күүсөдир дээш Бүгү-эвиледин социалистг чарыжында иленкейлиг киржи турар. Бүдүрүлгөсүнүн чылаачылары бо чылдың эртен тос айрында чүк сөөртүрүнүн планым 106,2 хуу күүсеткеш, пландан ажыр 17 муң тонна ууус ажил-агыйын чүктерин сөөрткөн. Ол үениң дургузунда күш-ажылаң бүдүрүкчүлүк он ажыр хуу өскөн.

АТБ-ниң колонналар аразында калбарган социалистг чарыжына бирги черин Николай Георгиевич Черноусовка уурткан № 1 колоннаның чылаачылары алгаш, бүдүрүлгөсүнүн ажил-ишчилери Кызыл түгүн чаалап алганынар. А чылаачылар бригаданың аразына Александр Григорьевич Ждановтүч бригаданың түшкү кварталда чүк сөөртүрүнүн талазы-биле хууэлэгин 128 хууга, азы көрдүңиз планымдан ажыр чүс муң тонна ажыр чүк сөөрткөн, тилекчи болуп үгөн. Бригаданың чылаачылары эртен үш айда 300 литр кыпар-чаар материалдары база камнап алган.

Александр Григорьевич Ждановтүч уурткан бригаданың чылаачылары бо хүннерде үени мурап, 1974 чылдың апрель айың үзүнүг кириштир аймадап эгезин. Шаңкыны күш-ажылы чедишкенин бригаданың чылаачылары күш-ажылаң бүдүрүкчүлүк белин, машиналары күрүг чоруур азы анаа турар чоруун өзөзжөткөш, чедиң алган деп боуар. Бригаданың тус-тус чылаачылар аразында чарыжында бүдүрүлгөсүнүн хоочун чылаачысы Михаил Иванович Котельников тилекчи болуп, үшкү кварталдың планым 150 хуу күүсеткен.

Кызылдың № 3 автотранспорт бүдүрүлгөсүнүн чылаачылары, септекилери Октябрь социалистг Улут революциянын 56 чыл боуар оюнуң байырамын күш-ажылы чедишкенин-биле уткуур дээш, бо хүннерде улут күженишкенин ажилдап турар. Коллективниң ажил-ишчилери дорткү кварталдың бүдүрүлгөсүнүн хуусаа бетинде күүсөдир деп сорулганы боттарының мурунда сааган.

В. ЧАДАМБА.

ЧУРУКТА: А. Ждановтүч бригаданың мурамын чылаачысы М. Котельников.

Авторынүч фотоу.



Республиканың ажил-агый-ларынга хой ажилын улам ийиң хөгжүдериңиң чугула, чедир шийтпирлесе чогуур айтырылганын бирээни — оон чем курларларын көүсөдир, оларарын болгаш сугаттарын экижидери болуп деп, СЭКП Тыва обкомунун X пленумунга демдегелди.

Оларарын, сугаттың чарты, оон ажилын белгиле демеде тургузар республиканың мелиораторларын, суг ажил-агый ажилдакчыларын дорт хүлээлгесин боуар. Онуң пленумун шийтпирлеринге холбаштыр республиканың Мелиорация болгаш суг ажил-агый министрствозун келир 7 чыл дургузунда колхозтарга база совхозтарга боттадырып чоруур чугула хемчеглерин, контроль чуралгаларын ажилдап кылган. Ол чугула айтырымга мелиораторларын киржилгезин кандыг боурун кысказы-биле чугулаан.

Мал чеминиң четчир курларларын тургузарына културлук оларлар көскү черин өзээр. Ынчангаш суг ажил-агый организацияларын күжү-биле 1974—1980 чылдарга республиканың колхозтарына, совхозтарына сугаттыг 15,5 муң гектар үш хуусаалыг културлук оларларын тудуп бээрн көрдү-

ген. Оон иштинде колхозтарга 5 муң гектарын тудар, ол оларларын 1,5 муң гектары Мелиорация болгаш суг ажил-агый министрствозун күсөдир, оон чем курлугуна апар.

Көдээ ажил-агыйын курларларын негетинмес 28 муң гектар ажилал чарыжына (сеген кезер шөлдерин болгаш оларларын үндешин-биле экижидери кириштирбишаан), оон иштинде колхозтарга 10,7 муң гектарга култура-техниктиг ажилдарын чоруурларын көрдүңиз. Ындыг ажилдарга ажилал болгу ас черлерин дажын аштары, чааан ыштары туруп, онгуд-чыңгыларын дескиллери хамаржыр. Ындыг ажилал чок Черлер республикада өзөш өвөс.

Чаа өрүмнөп казар кудуктарын тударының күсөдир-биле 530 муң гектар оларын, оон иштинде колхозтарын 207 муң гектарын сугат-биле хандырар. Мурунда өрүмнөп каскан кудуктарын туткан 760 муң гектар шөлдүң ыңдыг кудуктарын чарты кылдыр. Оон иштинде Мелиорация болгаш суг ажил-агый министрствозун топчүткөш хөрөңгизин үндүрүп тургаш, колхозтарга 330 муң гектар шөлдү сугатар ыңдыг кудуктарын чартыры көрдүңиз.

Ол өрүмнөп каскан кудуктарын эргижирези деригле-

рин «Тыва суг туду» трезиниң туду-монтаж эргелиниң коллективни чаа дериглер-биле солур. Ындыг кудуктардан суг үндүрүп алырын арбыладыр-биле оларын чамдызының диаметрин алгаш болгаш ханалдары, теп-диктарын база санитарлыг камгалап зоналарын камгалап септелгезин чоруур, электораторларын болгаш шимчидикчилерин солур апар. Өрүмнөп кудуктарын чарты-тылазын «Восток-сибирский-проект» институтун Тывада комплексиниң төлөиле килдизинге кылыр кылдыр дааскан төлөвилелерин өзү-гээр боттадылар.

«Тыва суг туду» трезиниң хөжүк чоруур меколониаларын колхозтарын, совхозтарын 6,37 муң гектар шөлдүг чаа сугаттыг черлерин тудар болгаш ажилалга кириер. Оларын чарты кезин колхозтарын боуар.

Ажил-агыйларын девискээрлерин 13,3 гектар шөлдүг эргн сугаттыга системаларын чартыры чорук дүжүтү-малайыларынга үндүрүп тургаш, ажилалга кириер. Оларын чарты кезин колхозтарга 9 муң гектары колхозтарга оона-ажил турар.

Ол ыңдыг мелиоративтиг ажилдар шапкынчыр апар.

Ынчаар 10,7 муң гектарын экижидери көрдүңиз дөрт муң гектар кургакчар черлерин ажилалга кириер. Ол мелиоративтиг ажилдарын республиканың бүгү районна-рына чоруур апар. Ындыг болганда «Тыва суг туду» трезиниң хөжүк чоруур үш меколониалары болгаш суг ажил-агый тудуучу талазы-биле туду-монтаж участогуна немештир Талам, биле Улут-Хем районнарга хөжүк чоруур кин меколониалар тургузары көрдүңиз.

Суг ажил-агыйын, мелиорацияны механизатор калдарын (бульдозеристер, экскаватористер, скреперистер, ерүмөкчи мастерлер болгаш демир-бетон конструкторлар талазы-биле) монтажикилер бригадирлерин) белеткээр өөр-еде комбиндин Кызылга тудар. Суг ажил-агый органи-зацияларына херегээр чылда 25 муң кубометр кызылгар бүдүрүп күчүгү демир-бетон заводун 1974 чылда «Тыва суг туду» туду-монтаж эргелин ажилалга кириер. Ол завод суг ажил-агый объектилерин тудуун дыка дургедедир аргын бээр.

Туду КМК-лары келир чылда эгелеп чаа мелиоративтиг техника-биле четчелетти-вер. Новочеркасский гидр-

мелиоративтиг. Омскийн көдээ ажил-агый институту-ры чылдың-на министрствонун эргелин бекит мергежил-дик специалистерин, Абакан-ның, Бузулуктун, Ровнонун гидромелиоративтиг технику-нары ортумак мергежилди мелиораторларын ажилдаары-биле чоруур.

СЭКП Тыва обкомунун X пленумунун хой ажилын хөг-жүдөр талазы-биле салган со-рулгалар мелиоратор калдар-лар-биле ажилды үндешин-биле экижидери, оларын мергежилни улам ийиң бели-дерин, ажилдап турар черле-ринге култура-амыдырал байдалын таарычалыг болду-рарын негеп турар. Мелиора-тивтиг тудулар талазы-биле үстүндө айттыңган хемчег-лерин амыдыралга боттады-лар дээш мелиораторларын аразына социалистг чарыж-ты калбартыры хүнүн чугула айтырылганын бирээни болу берген. Ынчангаш республика-нын ажил-агыйларынга хой ажилын хөгжүдериңиң ду-гайында сагаш салгышкын мелиорация болгаш суг ажил-агый ажилдакчыларынга ту-душ хамаарылганы болуп ту-рар.

Н. ТРУСОВ, Тыва АССР-ниң мелиорация болгаш суг ажил-агый министриниң оралакчысы.

МАЛЧЫН ӨГ-БҮЛЕ БҮРҮЗҮ ЧАГЫДЫЛГАЛЫГ

Ыраккы «Тере-Хөл» колхозта бо хүннерде калбарган чугула ажилдарын бирээни — 1974 чылдың парлаага чагыдылганы. Ында партком бо чугула ажилды чер-черлерге органи-застан чоруур сорулга-биле чеди кижжи составтыг комиссияны тургускан болгаш бюдже-ты бадылаан. Оларын тус-тус коллективтерге хувааган. Оон ууртукчузунга колхозта херэ-женер чөвүлелиниң даргазы Б. Б. Данынайын томуйлаан. Ол комиссия парлаалың хой-ниги тардыкчыларына даангаш, солунар, журналдар чагыдылганы колхозчуларын, албан-хавакчыларын ор-

тузунга организастан турар. Каргыла болгаш Балкыттыңда партия эге организацияларын ында парлаага тардыкчылары эштер Сүрүмчаа, Ак-оол олар-ның информацияларын дың-наан. Ынчангаш коммунист бү-рүзүңе 3—4 өргөниң быжы-лаан, оларын чагыдылгалыг турарын чедиң алыр талазы-биле даалганы берген. Бо ажилды эки организастанындан чобук хүннерге чедир Каргының болгаш Шынааның малчынарында тус-туста чэр-би-чэрби өргө ийитизи-биле 300 рубльге, Балкыттыңа он алды өргө 170 рубльге «Шы», «Тываның аныжтары» солун-

дарын, «Монголия» деп жур-налын, өске-даа солун, сет-күлдерин чагыдып алганынар. Нитиң-биле малчын өг-бүле бүрүзү чагыдылгалыг бо-луп турар. Ол ыңкаш колхоз төвүндө он чыл школа-зында парлаалың хой-ниги тардыкчылары Лидия Базы-раа, Кувисаал Куулар олар бо ажилды база иленкейлиг чорудуп келген.

Чаа чылдың парлаага чагы-дылганын хамарышкан ажилды колхозта парлаалың хой-ниги тардыкчылары уламчылап турар.

В. МААДЫР.

Чарыштың эгелекчилеринде

Чыл планын—бүдүн чартык ай бурунгаар

Башкылар болурун бүзүрөткеннер

Кызылдың башкы институту-нун физика-математика фа-культетиниң 4-ку курсуунун студентилери бүдүн чартык ай иштинде Кызылдың, Чадаана-ның, Тураның болгаш Сарыг-Септин школаларына педпра-ктиканы эрттиргенер. Студен-тилерниң кол кезин институтка алган билиг-мергежилни, пед-агогика, психологияга бол-гаш тус-тус методикаларга ал-ган теоретиктиг билиглерин башкылаачкыга ажилал, өөр-едилге-кижиңизилгелер ажил-ды чорууду, өөреникчилер, ада-истер-биле харылаа тудуп болурун көргүзүп, башкы ажилын шийип алганын тава-рылга өвөс деп чүвени шыңзат-кан. Ол дугайын боттарының чамдык демдегелдери чугула-лап турар: «Берге болгаш чагай мергежил—башкы ажи-лын шийип алганын дээш аас-кекиртини минип тур мен», «Келир үеде ажилыңың ужу-рукказы практикага тода билип алдым», Оонашкан кижилеринге яа белекенип, эки эрттирлеринде аякка, сту-денттер школаларың класс-та дашкар кижилерде ажил-аңа иленкейлиг кириш-кенер. Физика-математика кез-жөөлери, хөгүлүдү болгаш тыныштыгыр клубтарын, мате-матиктиг маргалдааларын, бексалаарын болгаш похот-тарын эрттирген. Кызылдың № 15 школаның практиканы-лар математика неделезин беле-леткеш, класс бүрүзүңе мате-матиктер дугайында бексалаар, «Радикал», «Гипотенуза» деп солундарын үндүрүп, 7-ги классчыларын аразына ма-тематиктиг маргалдааларын эрттиреш, математика кезжөө-нүг түндүзгөн.

М. Берг, Г. Лехер, Л. Кен-зина, В. Хөвөмөй, З. Кочук дээш өске-даа студентилери боттарының тыныгырын, баш-кылаачкынын аңгы-аңгы ар-галарын ажиллап болурун көр-гүзүп, башкылар турар эрте-нинге өөреникчилериниң ынак болурун чедиң ап, практиказын тергип эки деп үнелеткенер.

Школалардан студентилерге быжылгаан башкылар оларын ажилды билилгил уудуруп, бе-дик дуржулга-мергежилни дам-чымды берип, башкы ажилы-ның хой «аждаттыр» ажи-ды бергенер. Түңгел конференцияга студентилер Л. Н. Демескаева, А. П. Кутукова-та, В. К. Воскобоевага, Г. П. Борисовага болгаш өске-даа башкыларга улут өөрүп чет-тиргенин чылыг сөстөр-биле алдериң, институтту дооскаш олар дег ажилдарын хүлээ-генер.

Т. СМЕРНОВА, практика уудурукчуу.

Октябрьның социалистг Улут революциянын 56 чыл оюн телептиг уткуур дээш хоорайнын бүдүрүлгө черле-ринин аразында калбарган со-циалистг чарыштын эгелек-чилериниң бирээни Тываның автосептега заводуга чоқта чедиң, мында ажил-ип-биле танышкан мен. Завод респу-бликаның девискээринде турар бүгү автотранспорт бүдүрүл-гөсүнүн чедириң ажилгенин чүк машиналарын болгаш автобустарын септеп турар. Ынчаарга автобустар сеп-тээр сдесарьлар бригаданы (бригадир Б. Кукариң) чыл эгезинде алган социалистг хүлээлгелерин Октябрь байыр-алының бүдүзүңдө эде көр-үп, бо улут байыралга белек кылдыр чыл планын мооп мурунда көрдүңизиниң сугу-раар декабрь 29-та өвөс, а хуусаа бетинде — ноябрь 15-те күүсөдириниң шийтпирлээн. Оон-биле чегерелештир тоску беш чылдың бо шийтпирлиг үшкү чымын планым оонаалдарын хуусаа бетинде күүсөдир дээш демисежиринче бригада хоорайнын бүгү бүдү-рүлгөсүн киригирган.

Ал чарыштын эгелекчиле-ринде ажил-иптиң байдалы-биле кассы-даа бол тани-жаал. Бригада болза эл П. Ге-расимлюктун ууртканы ав-томатизация септээр септе-килер бригаданы-биле социа-

листг чарышты салып алган ажилдап турар. Кукариңчилер чүлге чарыш салган брига-дын өвөс, а заводта бар бүгү бригадаларын, цехтерин көр-гүзүп талазы-биле мурап, эртен тос айларда кымын-даа болурун мурунчүе кирибей, социалистг чарыштын муру-нуку одуруун ээлеп келгенер. Заводтун дирекциязы, мында партбюро болгаш завод-та ажилын комитет октя-брь 13-те болуңуң элчегиниң хураалына 1973 чылдың үш-кү кварталында участоктарын, бригадаларын ажил-иптиң, социалистг чарыштын түңнөп тура, эртен үш ай-ларда бүгү планын көргүзүп ажилдарын күүсөдириниң чедиң алган база социалистг ча-рыштын вегеделеринге дүүш-тур 61,5 балды алган авто-бустар септээр сдесарьлар бригаданы тилекчи деп са-наан, бирги чер алган үк кол-лективке шийчир Кызыл ымыгелди хөвөр арттыр-ган, эртерик шаңдалыг тып-сырын шийтпирлээн.

Ам үш чыл улаштыр Ком-мунистг ажил-иптиң брига-дазы деп бекит атты төлөп-тиг эдилеп чоруур брига-даң бригадир коммунист Копстантин Тимофеевич Кука-

риңден каш айтырылганы салган мен.

— Константин Тимофеевич, бригадаларда каш кижжи ажил-дап турарлыг база оларын аразында ажил-иптиң хуулаа-ды каңдыгың?

— Бригадала шупту 5 кижжи ажилдап турар бис. Менден аңгыда, мез улут акым Д. Кукариң, П. Миха-чев, Н. Шиниеров олар шуп-ту бо заводтун хоочуннары-дыр. Акым-биле ийилдирин-вистин ажилымын стайын беизин кадар болза дөртөн чыл чедер бээр. А эң хеймеринес В. Хунай-оол чаа-ла 20 хар-ны ажа дүшкөн аныяк кижжи. Ол маана ийи чыл бурунгаар ажилдаары-биле келген. Ын-дыг болза, бо кыска хуу-са иштинде ол хоочуннардан лудак чок, карак кызыл ажил-иптиң-биле чүлге кады ажилдап турар эштери бис-терин өвөс, а бүгү коллек-тивтин хүндүткелин чаалап алган. Чоокта чаа заводтун коммунистери анаа бекит бу-зуредил көргүзүп, ону СЭКП кезигиниң кандидатына кирип алганынар. Ол ышкаш бо чылдың июнь айда эживис хоорай Советиниң депутатын-га база сугуткан. Ажил-ип-тиң хуулаадынын талазы-

биле ол, бо кижжи чүлге мону кылдыр деп ыңдыг чүлге бисте чок. Септеп турар автобус-тувун бир кезеге шупту-вус келир бис. Бирөөниң бир кезекти адырган, өскөс ол-ла кезекке херектиг чүдүдери кескен, чоңуруган, өскөс калпаан турар. Ша-ла-ла ни-чаар бир кезектен өскөсине шийчип тургаш холдан үнү-рүп турар бис. Ындыг болган-да чангыс ол-ла кижжи сле-сарь-даа, токарь-даа, дарга-даа, каннакчы-даа болуп ужурут. Чангыс сес-биле чу-гаалаарга, холга тутканын кылдыр оодлар-дыр ийиң.

— Хүнде бир кижиге оонаштыр база нити кылдыр чижек-норуа турар бе?

— Ындыг норма чок. «Да-мырактар каттышкан» далай болуур дээр ышкаш хүн ип-тиң кылган. Ажилымыс ке-дилинде барып ай-квартал, чылдың планым оонаалдары-ның күүсөдириниң үзүн-де көстүп үнүп кээр. Бо чылын чаа бекиткен хүлээлге өзүгээр ноябрь 15-ке чедир 18 автобустун капитал сеп-телгезин кылгаш, эки ышкар-дыг хүлээдир ужурут улус бис. Ам 17 автобус херек кы-

рында септеттинген. Бо көрүп турарынар эң сөөлүг «ИАЗ»-ты айттыңган хуу-сага чедир дужаалтар дээр-зинге бригада бүзүрелдиг. Ол хүн бүрүдө үр-түңнелдиг ажил-иптиң анызында чедиң алдыңан болгаш чедиң ал-дынар.

Бригадир Б. Кукариң сески беш чылда күш-ажылы чеди-дишкенин дээш Күш-ажылды Кызыл Түрк орде-ни-биле шаңгалган. А тоску беш чылда Күш-ажылың өрес-маа-дырың чорук дээш деп медаль база В. И. Ленинниң төрттүн-генинден бээр 100 чыл бол-ган оон таарыштыры юбилей медаль бекит шаңгалга немешкен. Бригада нежигүнү кижжи бүдүзүңнүн карак кы-зыл ижи өвөс болза, брига-дирге ыңдыг мактал, хүндү аааа райын келир деп. Ын-чангаш үстүндө шаңдаларын бригадир-даа, бригада-даа шуптузуну кылдыр көрүп турар ужурун ыда. Бо брига-дада шаңдал бээр туруп кел-ген чагай чангыш бар: «Бир өвөс сөбү берген болуңду, ону малай-ла күүсөдир ужурут сен!» Бо уудаа база олар сөт-лөөн сөзүнүн ээлери болуп дээрзинге чигиниң турбас.

С. МОНГАЛ.

Партийжи ИНФОРМАЦИЯ

ДАЙЫНЧЫ АРГА-ШИНЭЭНИ

БЕДИДЕР ДЭЭШ

СЭКП Би-Хем райкомунун бюрзу райкүүскомунун партия эге организациянын партия хуралдарын эрттир турары-нча дуржулаанын дугайында айтырып чугулашкан. Коллективтиг уудуругалыг, коммунисттерин политиктиг кижизилдигиниң школаны — партия хуралының ролюн бе-дидер талазы-биле партбюро чамдык ажилдарын чорутка-нын анаа демдегелди.

«Ярославль хоорай партия организацияларында партия ху-ралдарын эрттир турар практикамын дугайында СЭКП ТК-ның доктаалын уудуруга болуруп, партия эге органи-зациязын болуңуң хуралдарында коллективтиг амыдыралы-биле холбашкан чугула айтырылганын чугулаажып турар. Ылаң-сөөлүг үелерде ол хуралдарга партия документаларын солурунга парторганизацияны белеткел, комсомол органи-зациязын ажилынын дугайында, социалистг чарыштыг чорун турары, коммунисттерин политическийгизиниң байда-лы, көдээге шеф дузаламчынын дугайы дээш, өске-даа ай-тырылганын чугулаажып, анаа хамарыштыр тодаргай ший-тпирлерин хүлээп алган.

Оон-биле чегерелештир партбюронун хуралдарын эрттирп турарын дуржулаанын ам-лаа четпестер бар дээрзин райкомунуң бюрзу демдегелди.

Партия хуралын коммунисттер четче олурушпас чорук-тар бар. Хуралга чугулаажып айтырылганын доктаамал эш-тер белекеш турар, коммунисттерин хой кезиниң адаа ки-риштирбейн турар.

Партия хуралдарына күүскомун аппаратынын, оң кил-дистериниң ажилынын дугайында тодаргай айтырылганын тургузуп, оларын ханы анализтеп, ажилдай стилин улам сайзыраңгайдырыныс кижээңгел салдымайын турар.

Хүлээп алган чамдык шийтпирлериниң күүсөдирин парт-бюро контролдавайын турган.

Партия хуралдарын эрттирп турарын практиказында четпестерин чайлааларын райкүүскомунуң парторганизация-ның бюрзуна, оон секретарына райком бюрзу дааскан, ону улам дээштинг болууларын демдегелди.

УЛУСЧУ ДРУЖИНАЛАРНЫ

ИДЕНКЕЙЖИДЕР

Партия райкомунун ол-ла бюрзуна Туран хоорайда улус-чу дружиналарын ажилын база сайгырын көргөн. Сөөлүг үеде район төвүндө бүдүрүлгелер коллективтеринде, алган организация чарыжында улусчу дружиналарын хой-нигиниң корум-чурумун быжылгаар талазы-биле ажил-чорудугазы-ның экижип турарын анаа демдегелди.

Ынчаа-даа чамдык коллективтериниң уудурукчулары, пар-тия организациялары, улусчу дружиналарын командири бо чугула участоке кижээңгел салбайн, ону чедир үнелеп көрбөйн турар. Улусчу дружиналарын ажилын партия ху-ралдарына чугулаашпайн турар. Райкүүскомунуң нити ки-ректер килдиз, улусчу дружиналарын хоорай штавы дру-жинниңктерге боттуг дүзү көргүсөйи, оларга уганымышкыны кошкак берип турар.

Улусчу дружиналарын ажилын улам экижидеринче, ынаар доктаамал кижээңгел салырын коллективтерин уудурукчу-ларына, парторганизацияларга партия райкому дааскан.

БИСТИН КОРР.

ЭРТЕМГЕ ҮНДЕЗИЛЭЭШ...

транспорт бөлүү ажилдап тур-ган, бир бөлүү-ле 3—4 ком-байн болгаш 1—2 автомаш-надан тургустунган турган. Бөлүк бүрүзү шөлдерге тарыл-га элчештирилгезин таарыш-тыларының ылавылалдыг гра-фигин нылып алгылаан. Ба-лунтерни дуржулгалыг меха-низаторлар баштап турар.

Совхозка шөлдерин ажаап алышыныга белеткээр тала-зы-биле улут кичээңгейин сал-ган турган—черниң хемчээл-дерин ылавылалдыг санап алыр, тараа шөлүнүң ныдылгарын таарыштыр кес-килеп алыр. Өске-даа хемчег-лер-биле холбаштырып тур-гаш, тарылга шөлүн белеткеп алыры, кол ажилдың үе-ша-гын 1,4 натап көвүдөдир арга-ны берип турган. Ол ыңчаарда агрегаттың четкен черинден эрзиниң үзөм алды натап, а курут турары үш натап кы-зырылар.

Ажаап алышыныга эң үнелиг чүбө—үе-шак болгаш. Совхозтун таражылары мы-рыңай минута буруңун санап

ап турган. Техника талазы-би-ле тергип хандырылга, ажилды ылавылалдыг органи-заастары, диспетчер албаны-ның дузаны-биле ажаап алышынын конвейерин опера-тивтиг башкарыры машиналар-ны эң-не бекит аныктыгы-биле ажиллаар арганы берип тур-ган.

Совхозтун таражылары куш-ажылын эртемге үндеш-леп организаастарында му-накчыларын мораль болгаш материал талазы-биле шаңгал-мантаары быжыг черни ээле-п турар. Механизаторлар-нын аразында социалистг ча-рыш дээштинг налбарган. Гек-тар бүрүзүңден 20 центнер дүжүттү алыр болгаш мурун-ге 135 муң центнер тарааны садар деп хүлээлгезин совхоз чедишкениниң күүсеткен бол-гаш чаа тарааны мурун-ге пландан ажыр хейнү саткан.

ЧУРУНТАРДА: аялсептер О. Е. Мещерякова; эң тала-зында — тарааны дүне ажаап ап турганы-дыр. (СЭТА-ның фотохрониказы).



Мурнакчыларнын Бирөөсү

ОЧЕРК

(Төмүрү, Эгеи № 256 «Шын»)

Ам оок бээр он беш — чээр-би чыл эртин турар-дыр. Ооржак Күрседи ам кайда? Чүнү канчап чоруйур? — деп айтырарыар чадаас. Ам харым-лап берей.

Көп-Кежиге тутуш келин-вис. Бора талдары, ында-мында буга сугарып, ында-мында чарык тергеп, кыял-шөйлү ортуула деп кырыла өт. Ооржак Күрседи оо ол чүбө-дир. Ыттар-даа эртин тур. Шала келер аяттар-даа көзүлү. Шала агарып-даа, карарып-даа көстүр «шарк» кой оттап чор. Чок-пак талдар кырынга ала-саак-кан чонукпаш, ийн-чүш алгыра каапкыш, жуурун өрү-куду сорапш кыгыш. Кемчик кайы сен дээш, ужуш кырыпты.

Эртен чүбө, чеди шак-даа чептээ. Көзүнүн чурттакчы-лары чөпө ындай, куш-дү-күндө турар. Кадарык холу-да бугазынын бе азы сыны кеч-кини бе — оларын кайы бе-рээнден кыгыш сарыг ар-гачы дүрүп, кылашпай тур. а каалай Ооржак Седия ка-жаа чанында ийек саап тур. Мээ-биле кады оларын ко-жазы, совхозта хоочун хой-ка-дарчыларын бирээш, база-ла мурнакчы малчыга саа-дып келген Ооржак Доржу орук-чирк айтып чеди берген чүбө. Өггө чер, тептес чору-вуста-ла. Доржу алгыра-дыр.

— Сени хергеп чорур дарга аккалдын, Мөгө! Утку-хүлүш ап көр.

— Мөгө! деп сөз сатыжымга каттырмаган хергепе кий-жени арын-шырамын киле каалты.

Совхоз адаанда Шыназ деп чер бар. Оон ужунда баа-зык ажа халдып келтес, кө-рүмгө, доо тергептер азын-да чагыс өтүр. Чеди бээр-жакке анык хергепе отур.

— Ооржак Күрседи кайда, дүмүм? — деп айтырдым.

— Мөгө бе? — деп, ол урут менден уду айтырдыр.

— Чок. Ооржак Күрседи. Саяаты ашактын огуу аан. Азы танышпас силер бе? — деп, улам делгерди тайыбырлап айтырдым.

— Демги хергепе каттыргаш: — Олар өбү. Көп-Кежиге — дээш, а боду хуау-мүрүп артып калган чүбө.

Амыр-мелин солчул, таа-кылажып олтурувуста, О. Дор-жу демги өстүр база дакпыр-лапты. Ам сонугурай бербес мен бе.

— Мөгө, мөгө деп-ле олур-рар, ол чүбө чүбөл?

— Ядараан, бо оолдар ме-кээ ындай шала берп каан чүбө-дир ийин? — деп, Күрседи Саяатмеч, каттырар дээш харымлап четтикпэн Доржу-ну мурнакты.

Күрседи бир талазында на-зын талазы-биле менден биче, ийн талазында, таныжар, чы-гыш чурттуу кийилери бо-гаанда, бисте «силер» деп өзү эзерип олтурар чүбө кайда боор.

— Кай, мөгө кийи сен бе? Чол сөз шүтүп чыкканын кийи дыйлаван чүбөл? — деп, сонугурадым. Күрседи ирей, кайла хуау-мүрүп каагы, а Доржу каттырар-катырды.

— Кийилер-биле хушпес, а хойга мөгөргөз кийи-дир ийин. Хой чүк бергенде, үш сүт хойну кустакташ, оңгача-га быгыптар — деп, каагы. Та шыны, та оюн-башта — оон ылай касынаавадым-даа.

Даштыга хөргөжип турган бис. Киринер деп өгүш эзи чалай берди. Эки-ле өг чорду, оон артык огуу кайыны ты-вар. Демкиндер көжөргөш.

Дөр бажында дөрт апараны чыскап каан. Бирээндик кы-рылда преемник тур. Орун ба-жында чактырдык боо тур-гузуп каан. Чүбө адаанда сүт тырттар машина тур. А ая-саа, орун-дежек бе, шала кымга-даа билдирер, ол чок-

та чүу кадарчы чурттан ора-дыр. Ынчалза-даа бир чүвени эскердим: көңүлдөрүн-би-доннарың хойу-ле кончу.

Сүт, хойпак худар, херек апарганда, сугаар савалар-дыр ийин.

Шайлап эгелээш, бис. Мен бисги Сарылар-биле душа-нымын, ол кийини Күрседи дуганын эки билер болганын маадап чугааладым. Демги-лерин улуг сонугура-биле дыйладым. Ынчалза-даа ийн-чүш сөргө үзө кирди.

— Шына харин: 91 төүрү бе кадарып тургаш, 90-дан өрү кулундарын ап турган мен — деп, Күрседи чугаала-ды.

— Чок — дээш, Доржу үзө кырып: — А оон соода-даа дык чыл чыгычылан кийи бо. Чүс беле чүс кулуну ап турган чылдары база бар. Чок билер. Черле мал төлү алыр талазы-биле шымык кийи бо — деп, кадарчынын эки ажалын бадыткап олур.

— Бо чылда каш хураган алаын, чүс хойдай? — деп, Күрседен сонугурадым.

— 105. Чылгандын үгөш, ам сес чыл хой кадарып тур мен. Чалгыс-даа чымын 100-тен ку-даадым көрбөш мен.

Ооржак Доржу база совхоз-та шырап кадарчыларын бир-ээш, ол база-ла чыл санында чүс хураганын ап турар. Республикада мындар хой, а «Алан-Мадыр» база-ла Ооржак Доржу чүс хойдай 140 хураган алган. Мынчап кээрде, олар мал төлү алыр талазы-биле мурнакчы кийи-лерге саадыр апар-дыр.

Седия ийн холунда ийн-де-мир-хууш тууду алган кирип келгеш, сүдүн көңүлдөрүн бирээндик куулапаш, ожу-паша барды. Мүн хаймык турган оттуң кезин чүшүрө каапкыш, «дууш кайдым бе? — деп, ашадан айтырдым-даа, аяк-кымыш алгаш, пашта, соолдурган тараа шыкш, мар-

гыткындар хаймык турган мүнден бичини ушакш, амаз көрдү-даа. Чанында олурган Ооржак Күрседи, район, оон дуржук республикада-ады ал-гып, Күш-ажылың. Кызыл Тук орден-биле, юбилей-ме-даль-биле шаңктанган. Оон ая-гында белек-салакты саан чеп-тес. Оон иштинде ийн өртөк-тиг белекти деменгелексий ийин мен. Шаанда чылгыч-лап тургаш, колхозундан кыс-кыл богба-биле шаңктанган. Оозу өзүп келгеш, чүтүрүк кыскап атып болган, харын-даа чарыштарга эртин турган. А кужур Күрседи оозун муу-пун-канда, билинмейн баар. Элегей ховузуна багай-согой машина-ларга четтирбей барып тур-ган джир. Бо чайын Кызыла малчынын Наалымныга чор-да, сүт тырттар машина-биле шаңктанган. Ол эки-дир, күрү-нелге ах сөткүлүп ажалла-берип чораш, маадап, ша-наадып чорур. Ол дээш, со-хоу, чоңу, дөргүл-төрөл, ш-өөрү өөрбейн канчаар!

Тавак долу эт бузун бур-гурадып келди-ле, аяа улаш-тып аякта мүн база баарымда туруту.

— Бир хойдан каш кило-грамм дүк кыргындар, дү-мам? — деп, Седияден айтыр-дым. Күрседи дашкар үе-ерген чүбө, а Доржу чеме-бир дээш, өскөр чардыр чай-лаа чок олурган.

— Ийн — деп харын үйдү Хоомайындам.

— Хоомус тыя хой-ла бол-гаш, акым. Черле план-хуаза-гевис-даа ындай — деп, Седия жуурун тайыбырла-дыр. Күрседи дедир келди.

— Мынчап кээрде, Күрседи Саяатмеч, тоску беш чы-ла-ды шүкү шитилерип чык-ка, да күрүн мурнага дүзө-дө-дөр бүрүн күстөттинген мын-дыг ишмэжыл — адым.

— Ийе. Бисте ам сатыш чо-ваар чүс чок. Өлөк-кыштыг-даа беле-не чүбө бо. Кандыг

кыш болур чүбө ийик Оозу бийлигес-тир. Кандыг-даа болза, амырбас он — деп, кийи шөлзү харылааш, ба-за-ла мүн иже берди.

Алаа соода, СЭКН Тыва обкомунун чоота чаа болуп эрткен онгу пленумунд шит-пирлерин дугайында чугаа үнүп келген. Ылаз келер чеди чылда хой малдын баш санын барык ийн миллион чедирер, дүк болгаш эт бүдүрерин ба-рык ийн-ийн катп улгатырар дээш болгай. Соруга кы-чаар-даа зажок ийин болгаш берге. Ону күтсөйр, хамык-тын мурнууда хойжулардан тамааржыр. А мен үш ка-дарчы, үш хойжу-биле чуга-лажып олурган-ла болгай мен. Олардан айтырбайн, кимнар-дан айтырар.

— Чүт деп бодан ор силер, салган соруга шыдагылар деп бодар силер бе? — дидим. Үш кадарчы, ким баштай харылаарыл дээш мыкш, бот-боттарыңе уду-дедир кө-рүшкөш, мажамжы орлар. Ын-чалза-даа Күрседи мурнагы.

— Чоп шылаас деп. Салган сорулганы күтсөйрде, чүчү-чүчү кымырын доктаада ай-тып каан-дыр. Оларын күтсө-дирге ол-ла-дыр — деп, Күрседи Саяатмеч партияжи шитилерге бодуну бүзүрелни илеретти.

Эки-даа, угаанын-даа сөс-тер дыйнадым: нитизил-биле, үш хойжу-биле бодалы кары-паш. Бир-тээ мыдыг болган-ла, пленумун шитилерди каш чыл болгаш, амдырал апар, Тыванын хемперинге, шынаарыга, да-санын-гыга, карак чептес ховуларыга «хөвөш мыкш» хойт, чымчак дүктү хой мал «халдер» шы-паш калтып, калтып турар» апар.

Ын аразында, өдөктө хой хой маала-чипел келген пег болган соода, анык олдуң кылгыны уду.

— Өйт, кайда бардыр? Бээр үндөр! Хурагандаа чар-кыр!

Күрседи биле Седия үе ха-лыштылар, бистер оларын соода эзериптир. Аа! Хой-ларын хой деп чүзүлсн! Оларын кийилер азырап тур-рар, кийилери олар база азырап турарлар. Олар бот-тарынын чүчү кымын турарын бистер, ынчалза-даа олар азырачкыларын эзиптип көр-лөр, мынд болганда кийилер оларын дугайында доктаама сатыш садыр апар. Эд эки сатыш салган кийилер мур-накчы байчыларга саадыр. Оларын бирээш Ооржак Күрседи ол-дур.



ШИЛИНДЕКТЕР ШҮГЛҮП ҮНГЕН

ВЛКСМ обкому Ленинни комсомолдун төрүтүгүн хуңгө тураскааткан хостуг хуш маргалаанын эртен даштанар хүнүрде республика намысалаанын кө-жү-чүн театрынга организастап эртер-гел. Адаа республиканын эи шырак 80 мөгелери киришкен. Оларын беж хостуг хушкесе ССРЭ-ниң спорт мастерлери, сези анаа кандидаттар болгаш бирга, ийги разрядтык мөгелери. Оларын аразында өзүп орап, талантылыг мөгелер кайы хой.

Маргалаанын байырыг ажалымын-кыч ВЛКСМ обкомунун секретары Т. Салкы чүбө чугаалап, ук маргалаанын киржикчилеринге улу-улу спортчу эд-лишчилеринг болурун күзөш. Оон сода-да Тыва АССР-ниң Министрлер Чөүдө-ли-ниң чанында Күш-култура болгаш спорт комитетинин дарганын ораакымы Л. Седия хостуг хушкесе ССРЭ-ниң спорт мастериниң кандидат Вачеслав Кара-Тон-нуг 74 килограмм деңгизе бодуну олар-ларын арыг тилеп, кымга-даа октап-лаан. Теңи районун шилиндек команданын кижигуу Леонид Кама 82 килограммга бирги чери алган.

Ийн хун үргүчүл келген спортчу де-миселдин түнелинде эне шилиндектөр шүгүлү үнгөн. Эд чик деңгизе Танды ра-бондан келген Александр Минчир-оол бо-дуну удуулаачкыларын арыг тилеп, бир-ги чери бүзүрелни-биле алган. Кызыл-дың «Спартак» команданын төлөзүн Мөгө Чаламба 52 килограмм деңгизе эрес, кашпалгы хушжип тургаш, чемпион атты чедип алган.

Танды райондан келген «Урожай» эки-тура спорт нитилелин кижигуу, самбо хушкесе ССРЭ-ниң спорт мастери, хостуг хушкесе мастере кандидат Юрий Монгуш хүрөш үзүнде чараш аргаларын ажаллап, ук маргалада эки белеккенгеиин көрү-үп, 57 килограмм деңгизик мөгелерин аразында тилектич болган.

Зада олурган көрүкчүлерин кичэ-гел Чаламба Ооржак биле Федор. Олар-нын хушжип хаара тууда берген. Оларын каймы-даа хостуг хушкесе ССРЭ-ниң спорт мастерлери, кайыгыны-даа ады-су-раа бистик республикада билдирер. Бо ийн мөгелер аразында 62 килограмм дең-гизе чемпион ат дээш демиселдин түнели-де Чаламба Федору са талазы-биле ой-нап алгаш, тилектич болуп үнгөн.

Хостуг хушкесе спорт мастерлеринге кандидат «Спартак» мөгелер Владимир Биче-оол биле Тес-Хем районун спорт-чуу Анай-оол Алдын-Хералды хушжип көрүкчүлөр улу-улу сонугура-биле көргө-нөр. Хушжип түнелинде Владимир Би-че-оол Алдын-Хералды са талазы-биле аш-каш, 68 килограмм деңгизе чемпион бол-ган.

Кызылда педагогика институтунун сту-дентин, хостуг хушкесе ССРЭ-ниң спорт мастеринге кандидат Вачеслав Кара-Тон-нуг 74 килограмм деңгизе бодуну олар-ларын арыг тилеп, кымга-даа октап-лаан. Теңи районун шилиндек команданын кижигуу Леонид Кама 82 килограммга бирги чери алган.

Ийн хун үргүчүл келген хушжип түнелинде команда талазы-биле бирги чери Кызылдың «Спартак» команданын мөгелери чалаап алган. Тилектич болган командада ВЛКСМ обкомуну хостуг ху-рөш талазы-биле шилин кубогун ВЛКСМ обкомунун бирги секретары А. А. Ромашов бирги черинг диплому, тураскаалыг ымыкылы-биле кады тыыскаан. Ийги чери Танды районун, үшкүзүн — № 3 профес-сионал-техниктүг училищенин мөгелери чалаап алганнар.

Ч. ВЛАДИМИРОВ
ЧУРУКТА: дөш аайы-биле чемпионнар, (он талазында): М. Чаламба, Ю. Мон-гуш, Ч. Ооржак, В. Биче-оол, В. Кара-Тоннуг, Л. Кама олурар.

АВТОРУН ФОТОЗУ.

АНЫЯК ЧУРУКЧУ

болгаш хоочун кижилерин чуруктарыну чурукчу шит-пирээш. Бийик соруга-биле ийрамы Монгуш-Тайгага чу-рукчу чептес, мөгө менгилни чурукчу бодус-чурумаларын, оон тура-сорукут кийи-лерин дугайында солун ажалдарын кылгылаан. Оон чуруктарын көрүп олурарга ак менгилер, дошкуп черини шы-райы, өөр сарыктар, Кара-ның каас чурумалары кийи-ни сепкил-сатыжын чайгаар хөлдөдүп, өчө калай бээр.

Анык чурукту бодус чуру-малдарында аңгыда, портрет жарыңче мергелдиди-биле сунулап турар. Оон «Монгуш-Тайганын кийилери» деп бо-лук чуруктары коску чери

ээлөп турарын чугаалаар хе-рек. Оларын аразында «Мал-чы» колхозтун хоочун мал-чысы Сааа Довукайын портрет — эки кылдыган ажалдарга ханааржыр.

Сааа республиканын ол-бо булдуларында чурттан турар хоочун, солун кийилер-биле ужуражып, оларын портрет-терин чуругулаан. Ол бо чы-лым тыяа эки турачыларын бирээш — Надежда Севилян, шагдаанын хоочун ажалда-чымы майор Борис Бүрүгүн болгаш өскөлдөрүн-даа порт-реттерин дооскап.

Талантылыг, анык чурукчу-лук Шетинкин-Кравченко ку-дуктуунада мастерскаянда чеди бээрмисе, сөлүгү үеде

дооскан ажалдарын көргүсү-паш, келер үеде планары-биле таныштырып, мынаар чугаалады.

— Чоокта — чаа зона делеге-ленин комиссиязынга эдээн каш ажалдарын көргүсүм. Оларын иштинде кол чери — «Монгуш-Тайга» деп чуруму ээлеп турар. Оон аңгыда «Артка», «Көжөз», «Чай-лагда» деп, нитизил-биле 4 ажалдарымы «Социалист Сибирь» деп делегелге кий-ри-биле хүлөш ады. Ук деле-гелге 1974 чылда Токмок до-райга болор.

Бо чылдан эгелээш, респу-бликада ат-сугарыг, мурнакчы кийилерин портреттерин кы-лып эгелеш. Келер чылын

ДУЗА КАДЫП, ШЕФТЕП ЧОРААШ...

Дыштаныр хун, Седия сал-гын оңгар-дескар соопалар-ды эстеп тур. Бүргетинин сес шак чеп-тээде «Тес-Хем» совхозтун киторазынын чанынга чыгы-ландыр кеттигинде алган кий-жилер уурук-сууруктан чыгып эгелеш.

Оларын омак-хогду аажок. Аразында баштактачып, хө-рөшкен турлар. Удаваанда га-ражат ийн машина үнүп кел-геш, китораз чымыга доктаа бердилер. Чымылган уду олар-нын кузвотарын додур, олу-руптары билек:

— Сары-Хөлдүк бригада тө-вүгө ужуражи бээр бис. Хап орунда — дээш, совхозтун ди-ректор чалаачыларга чугаа-лааш, бодуну машинамынга олурупкаш, мурнап чоруту.

Бригада төвүгө чедир элээн херин чер: 56 километр. Бел-дерде кышталар, сараат сие-ген эртин-ле, эртин-ле чор. Кө-вөй сүргү — совхозтун малы, хою-даа көстүр. Бистик ары-сыка Күш-ажылың Кызыл Тук орден-биле чоота чаа шаңктанган мурнакчы хойжу Александр Монгалына база чораш чүбө. Ол машинага чо-рааш оолдар-биле хөргөжип, хойну ажык-дузанын оларга тайыбырлап, сонугурадып чор. Чугаа колдуунда-ла СЭКП

чазактын дээди шаңкталары-нын эдлелгелеринг элээн каш портреттерин болгаш Со-веттик Тыванын 30 чылганга тураскааткан ажалдарын кы-ларын планнап турар кийи мен. Орта дөмөмштер «Баштайг күчүт» деп Ты-вага коллективизация үзүн көргүскөн улу-улу ажалды эгелеш. Оон баштайг күчүт — трактор кур чери чарып кырыпкан, оуу чон, урут-дарыг сонугурап турарын көөр сие-лөр.

Сааа Шожут-ооловчынын хем — хүнүд маадырдык. Хем дээш, анык чурукчул ам-лаа хойу-ла мал, оон ураи талантынын бистик республи-кага болгаш өске-даа улу-улу хоорайларга болган делегел-лерден, чурук галереяларын-дан хайгааран чорудулар.

С. ВЛАД-ООЛ.

Сонуургалдыг номчукчулар

Ак-Довурак хоорайда ажал-чын хандыртылганын килди-рини коллективтеринде хой кижиле ажалдап турар. Чаа 1974 чылда ол набыралдыг улу-улу коллективтук кижигуу-нери күзөшн солуннар, жур-налдарын чатып алган тур-гуз даш кында партия ор-ганизациязы (секретары Ф. Гаврилов) парлаганын хой-ниги таракчыларын дамчыттыр шугуру ажал-даан. Ол коллективтук кижигуу-нери октябрь 20-ге чедир нитизил-биле 1685 ажалды солуннар, журналдарын чагы-дып алганнар.

Хоорайнын автотранспорт бүдүрүлгезинин коллектив (партибери секретары Х. Ма-метов) парлагта чатылган-га база илдекейлиг кириш-ке. Коллектив кижигуу-нери 388 ажалды солуннар, журналдарын чатыпканнар.

С. БАЙ-КАРА.

АК-ТУРУГДАН МЕДЭЭЛЕР

Суурда кезээки школада 86 анык ажалчынар, меха-низаторлар, саанчылар өөрөн берген. Кезээки школанын 8. 11 кастарын чымын-да 30-40 ажалдар доо-уу ту-рар, ол школанын челин-кини ажаллап турарын херечин. Оон дооуучуларын аразында: Яков Сагаан — совхозта инженер-механик, Василий Чоржай-оол — көдээ Совет үсүмкунун даргасы, Чечек Базыр — башкы.

Ада-нелер комитети школа-га оттулар ийн белекээр шестин организастап, 50 кубо-метр токтагы хаакш, школа чанында дүжүргөн. Орта ала-нелер Назым-оол Санчы, Ми-хала Дорта, Монгуш Ортун-оол, Юрий Олчөй болгаш өс-көлдөр-даа илдекейлиг кириш-кен.

Суурнун чаштарыга бо-ла-гаш школаларга Тыванын күрүн филармониянын ой-наарактар театры аадап кээп, С. Токанын «Колур-оол биле Биче-кыс» деп дооуун ойнар-рактар күтсөлдө-биле ба-раалгакан. Урулар шини хөлөк сонугурааннар.

К. КОМБУ.

Сушь суурнун чурттакчыларынга

«Саян» совхозунун ийги салбырынын Сушь суурга ре-спубликанын хөгжүм-шин теа-трынын артистери аадап чо-рааш барганнар. Олар саанчы-ларга болгаш суурнун өс-кө-дө ажал-ишчилеринге С. Са-рыг-оол биле А. Чыргал-оол.

БИСТИК НОРР.

Телевидение

ОКТИБРЬ 31-ДЕ

МОСКВАДАН

14.00 — Дамчыдылгалар программасы. 14.05 — Медээлер. 14.45 — Школачыларга. «Ностер». 14.45 — Өнүгү телекор-гузат. «Комсомолчу ырлар». 15.10 — В. Шекспир — «Донгу-ну томаарканы». Шин. 16.40 — 16.50 — Чапсар. 16.50 — «Донгуун томаарканы» деп шинин уланчысы. 18.00 — «Уе». Информастыг программа.

КЫЗЫЛДАН

18.30 — Телемедээлер. 18.45 — Телемедээлер (орус тылга). 18.55 — Чаралдар, реклама.

МОСКВАДАН

19.00 — Өнүгү телекоргузат. Тайбынга ынакшылыг күш-терин Москвада Бүтү-делегей конгрессин байырыг хайды-нарынга. 21.25 — Өнүгү телекоргузат. Т. Ян. «Сээн анык уен». Телешипин баштайт көргүзү. 22.50 — 23.00 — Чап-сар. 23.00 — 00.00. «Уе». Информастыг программа. Тайбынга ынакшылыг күштерин Москвада Бүтү-делегей конгрессин байырыг хайдынгандан репортаж.

Редаторнун ораакчызы М. Н. СМЕРНОВА.

КИНО

ОКТИБРЬ 31-ДЕ

«НАПЫРАЛ»: «Шинтиел манан туттурган кийи» 10.00, 11.50, 13.40, 15.30, 17.20, 19.10, 21.00 шактарда. Биче залга: «Франция-биле чуректин ханыында ужурамылга», 15.40, 19.20 шактарда.

«ПИОНЕР»: «Машинистин огуу» 9.10, 11.00, 15.10, «Серафимин бажыны» 12.50, 17.00, 18.50, 21.10 шак-тарда.

«КАА-ХЕМ»: «Анжелика биле хаан» 15.00, 16.55, 18.50, 20.45 шактарда.

«ВОСТОК»: «Ынакшыл сезону» 16.50, 20.30, «Кара 66-ру» 15.00, 18.40 шактарда.



УДУМУТ АССР. Ижевскийн автозаво-дуна «ИЖ-комби» дээр чик автомобил-дин чаа моделин к